

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Odnowiona strategia UE na lata 2011–2014 dotycząca społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw”

COM(2011) 681 wersja ostateczna

(2012/C 229/15)

Sprawozdawca: **Madi SHARMA**

Współsprawozdawca: **Stuart ETHERINGTON**

Dnia 25 października 2011 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Odnowiona strategia UE na lata 2011–2014 dotycząca społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw”

COM(2011) 681 final.

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 18 kwietnia 2012 r.

Na 481. sesji plenarnej w dniach 23–24 maja 2012 r. (posiedzenie z 24 maja) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 203 do 12 – 12 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES pochlebnie odnosi się do podjętego przez Komisję zobowiązania do wsparcia odpowiedzialnych praktyk gospodarczych za pośrednictwem szeregu inicjatyw politycznych przedstawionych w pakiecie „Odpowiedzialne przedsiębiorstwa”⁽¹⁾ w ramach strategii „Europa 2020”.

1.2 EKES odnotowuje, że Komisja Europejska respektuje dobrowolny charakter CSR (który różni się od charakteru „niezobowiązującego”) oraz, że podkreśla fakt, iż we wdrażaniu tej zasady na poziomie przedsiębiorstw poczyniono postępy, uznając potrzebę elastyczności, by umożliwić przedsiębiorstwom innowacyjność.

1.3 EKES zauważa, że w nowym wniosku rozszerzono definicję CSR poza istniejące ramy. Niemniej jednak wiele pytań pozostało bez odpowiedzi. Nie wyjaśniono w nim:

— definicji słowa „przedsiębiorstwo”, które w celu uniknięcia nieporozumień powinno obejmować **wszystkie prywatne i publiczne zainteresowane podmioty oraz zainteresowane podmioty społeczeństwa obywatelskiego;**

— różnych rodzajów kulturowego podejścia do CSR;

— różnic między odpowiedzialnością „socjalną” (dotyczącą tylko miejsca pracy) a odpowiedzialnością społeczną (działania poza miejscem pracy);

— które działania wolontariackie będą podlegać obowiązkowi sprawozdawczości, zważywszy że wszystkie działania w ramach CSR mają charakter wolontariacki, wykraczając poza jakiegokolwiek wymogi prawne;

— konkretnych środków dla MŚP – w komunikacie stosuje się podejście uniwersalne;

— rozróżnienia między CSR a ładem korporacyjnym, a rzeczą konieczną jest zachowanie odrębności obu pojęć.

1.4 Plan działań Komisji odzwierciedla głównie dawną (i obecnie porzuconą) definicję odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw i sprawia wrażenie kontynuacji działań promocyjnych z ostatnich dziesięciu lat. Komitet oczekiwałby raczej planów odnoszących się do działań, które można by określić jako „odnowioną strategię” opracowanych w oparciu o nową definicję społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw: planów mających zachęcać przedsiębiorstwa do wzięcia na siebie odpowiedzialności za swój wpływ na społeczeństwo, do wykazania przed swymi udziałowcami, jak tego dokonują, a zarazem planów służących wspieraniu przedsiębiorstw w tych działaniach. Wobec braku takich planów Komitet właściwie nie może wypowiedzieć się na temat „odnowionej strategii”. Może jedynie stwierdzić, że do lata bieżącego roku Komisja zamierza przedstawić wniosek prawodawczy w sprawie przejrzystości informacji dotyczących kwestii społecznych i ekologicznych dostarczanych przez przedsiębiorstwa we wszystkich branżach.

1.5 Komitet popiera pomysł przeglądu dyrektywy z 2003 r.⁽²⁾, proponując, by przedsiębiorstwa, których kluczowym elementem strategii lub komunikacji jest CSR,

⁽¹⁾ COM(2011) 685 final.

⁽²⁾ Czwarta dyrektywa w sprawie rocznych sprawozdań finansowych 2003/51/WE

każdego roku przekazywały informacje na temat kwestii społecznych i środowiskowych zgodnie z procedurami opartymi na dowodach i przejrzystości. Chodzi o upowszechnienie bieżących praktyk w oparciu o narzędzia pomiaru i oceny uznane na szczeblu międzynarodowym.

1.6 Komitet przypomina, że praktyki związane z CSR nie mogą w żadnym wypadku mieć na celu zastąpienia prawodawstwa krajowego ani ograniczenia ustaleń umów zbiorowych będących wynikiem dialogu społecznego. W tym kontekście Komitet bardzo pozytywnie ocenia propozycję stworzenia bazy danych na potrzeby analizy i monitorowania treści negocjowanych międzynarodowych porozumień ramowych (ACI), które są elementem społecznej i środowiskowej regulacji globalizacji.

1.7 CSR to bardzo ważna, dobrowolna działalność doświadczalna dla dialogu obywatelskiego, która podejmowana jest w niektórych przedsiębiorstwach, gdyż za pośrednictwem podmiotów spoza przedsiębiorstwa pozwala ocenić odpowiedzialność tych przedsiębiorstw wobec wpływu, jaki wywierają na społeczeństwo.

2. Wstęp

2.1 W dniu 25 października 2011 r. Komisja Europejska opublikowała nowy komunikat pt. „Odnowiona strategia UE na lata 2011–2014 dotycząca społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw” („CSR”). W strategii przedstawia się plan działania obejmujący realistyczne cele do osiągnięcia w latach 2011–2014.

2.2 Celem realizacji założenia, jakim jest odnowa polityki w zakresie CSR, w komunikacie dąży się do:

- opracowania nowej definicji CSR;
- odbudowania zaufania konsumentów i obywateli do europejskich przedsiębiorstw;
- wsparcia CSR za pośrednictwem korzyści, w tym rynkowych;
- udoskonalenia ram prawnych;
- silniejszego uwzględnienia kwestii CSR w ramach kształcenia, szkolenia i badań naukowych;
- lepszego dostosowania europejskiego i światowego podejścia do CSR;
- wsparcia dialogu społecznego i przejrzystości;
- stworzenia bazy danych dotyczącej międzynarodowych porozumień ramowych (ACI).

2.3 W nowej rozszerzonej definicji proponuje się, by CSR oznaczała „odpowiedzialność przedsiębiorstw za ich wpływ na społeczeństwo” i rozważyć dodatkowe aspekty, które przedsiębiorstwa powinny uwzględnić w swych strategiach na rzecz CSR. Definicja stanowi uaktualnienie poprzedniej definicji mówiącej o „koncepcji, zgodnie z którą przedsiębiorstwa dobrowolnie uwzględniają problematykę społeczną i środowiskową w swojej działalności gospodarczej i stosunkach z zainteresowanymi stronami”.

2.4 Komisja zamierza dalej opierać się na zasadach i wytycznych uznanych na szczeblu międzynarodowym, współpracując z państwami członkowskimi, krajami partnerskimi i stosownymi forami międzynarodowymi oraz wymuszając na przedsiębiorstwach większe zobowiązania w tej dziedzinie.

3. Uwagi ogólne

3.1 Przedsiębiorstwa rozwijają CSR jako element swojej strategii biznesowej i jako narzędzie pomagające im przyczynić się do rozwiązywania wewnętrznych i zewnętrznych problemów społecznych, ekologicznych i gospodarczych. Odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw może przyczynić się do wdrażania strategii „Europa 2020”, jeżeli będzie ona rozwijana przez przedsiębiorstwa w ramach dialogu z różnymi zainteresowanymi stronami i jeśli zachowane zostanie podejście nieoparte na regulacjach.

3.2 CSR stanowi **podejście zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju**, a korzyści wynikające z działalności w zakresie CSR powinny wspierać odgrywaną przez przedsiębiorstwa w społeczeństwie pozytywną rolę, która wykracza poza wartości czysto gospodarcze. W żadnym przypadku nie wolno stosować CSR w celu zastąpienia praw społecznych gwarantowanych przez instrumenty prawne, krajowe lub międzynarodowe, za które odpowiedzialne są głównie państwa i rządy.

3.3 W kontekście trudności gospodarczych i politycznych inicjatywa polityczna na rzecz CSR jest szansą na pozytywną współpracę ze światem przedsiębiorczości, o ile przyjmie się, że CSR dotyczy podejmowanych przez przedsiębiorstwa wysiłków mających przynieść pozytywny wpływ na społeczeństwo, albo zmniejszyć lub ograniczyć ich negatywny wpływ dzięki dobrowolnym działaniom wykraczającym poza prawne zobowiązania przedsiębiorstw. EKES ponownie przywołuje swą opinię z 2006 r. ⁽³⁾, w której stwierdził, że CSR musi mieć nadal dobrowolny charakter (który różni się od charakteru „niezobowiązującego”). Uważa, że dyskurs dotyczący CSR należy konstruktywnie reformułować, aby przedsiębiorstwom nadać status **zainteresowanych podmiotów społeczności**.

3.4 Istotne jest, aby w ramach przeglądu polityki w zakresie CSR uznano, że wszystkie grupy zainteresowanych podmiotów borykają się z trudnościami w obecnych warunkach gospodarczych. Wnioski Komisji dotyczące tej polityki powinny uzupełniać się z celami dotyczącymi sprzyjania wzrostowi jako zasadniczemu warunkowi tworzenia dobrobytu i wysokiej jakości miejsc pracy, a przy tym koncentrować się na **ułatwianiu** bardziej odpowiedzialnych praktyk gospodarczych.

3.5 Na skutki społeczne obecnej działalności w zakresie CSR wpływają rozmaite **formy i motywy**. Decydenci polityczni powinni lepiej zrozumieć różne motywy i sposób, w jaki oddziałuje na nie wielkość, wydajność, przychód, sektor i działalność przedsiębiorstw. Rozpoznanie poszczególnych narzędzi i wsparcia niezbędnego dla różnych sektorów pomoże nadać bardziej świadomy charakter przeglądowi ram politycznych CSR. Komitet zgadza się z Komisją, że przestrzeganie właściwego ustawodawstwa, a także układów zbiorowych pracy

⁽³⁾ Dz.U. C 325 z 30.12.2006, s. 53–60.

zawartych między partnerami społecznym, jest warunkiem wstępnym ponoszenia przez przedsiębiorstwa odpowiedzialności za swój wpływ na społeczeństwo.

3.6 Rozwój działalności w zakresie CSR nastąpił w wyniku wzrostu zainteresowania kwestiami środowiskowymi. W wyniku tego warunki pracy i stosunki społeczne zrównano z zagadnieniami środowiskowymi. W związku z obecnym kryzysem Komisja musi **wesprzeć rozdział społeczny CSR**.

3.7 W programie CSR przeoczono rolę i obecność **sektora gospodarki społecznej, w tym organizacji pozarządowych**. Komisja musi uznać wartość i wagę tego sektora, jeżeli chodzi o udział w programie CSR zarówno o samodzielnym charakterze, jak i w **partnerstwie z innymi sektorami**. Ponadto musi ocenić **pośredni wpływ** propozycji na sektor gospodarki społecznej pod względem tworzenia powiązań z przedsiębiorstwami.

3.8 Wobec zobowiązań podjętych przez UE w kontekście konferencji Rio + 20, Komitet podkreśla korzyści, jakie przyniosłaby kampania uświadamiająca, rozpowszechniająca informacje pozafinansowe poprzez publikację okresowego sprawozdania dotyczącego zrównoważonego rozwoju nie tylko przez wszystkie przedsiębiorstwa określonej wielkości (zatrudniające ok. 500 pracowników), lecz także przez administrację publiczną i duże organizacje społeczeństwa obywatelskiego. Perspektywa taka ukazywałaby korzyści płynące z poszukiwań wskaźników wykraczających poza PKB bądź odnoszących się do śladu węglowego lub cyklu życia. Stosownie do zobowiązań podjętych w kontekście konferencji w Rio, Komitet wdrożył już tego rodzaju podejście, publikując swoje wyniki, zgodnie z narzędziem diagnostycznym EMAS.

3.9 W trosce o to, by działać etapami, Komitet zachęca Komisję do skonsolidowania europejskich ram prawnych oceny i informacji społecznej i środowiskowej, przewidzianych w dyrektywie z 2003 r., która poddawana jest obecnie przeglądowi. Takie europejskie ramy obowiązujące wszystkie duże przedsiębiorstwa i czyniące z CSR oś ich strategii lub komunikacji powinny opierać się na narzędziach pomiaru uznanych na całym świecie oraz czerpać z prawodawstwa krajowego obowiązującego już w wielu krajach europejskich.

3.10 Dzięki coraz liczniejszym dobrym wzorcom postępowania, w tym porozumieniom negocjowanym w ramach dialogu społecznego, CSR stanowi konkretny wyraz dodatkowego wkładu dialogu społecznego w badanie i rozwiązywanie problemów społecznych. Dialog społeczny ma fundamentalne znaczenie we wdrażaniu sprawdzonych rozwiązań CSR z myślą o wypracowaniu oceny ważnej dla zainteresowanych stron, które potrzebują wysokiej jakości informacji na temat działań podejmowanych dobrowolnie przez przedsiębiorstwa lub przez odpowiedzialnych inwestorów.

3.11 W komunikacie Komisji Europejskiej nie uwzględnia się wartości płynącej z obecności kobiet w zarządach i w kontekście CSR; brakuje także uznania ekonomicznej wartości dodanej,

jaką generują kobiety dla społeczności. Dowiedziono, że reprezentacja kobiet w zarządach i w kontekście CSR ma związek z pozytywnym wpływem, jaki wywiera przywództwo uwzględniające wymiar płci na CSR (4).

3.12 Usługi pośrednictwa, które maksymalizują potencjał wzrostu i wartość społeczną w działalności w zakresie CSR przez strategiczne dopasowywanie potrzeb i zdolności przedsiębiorstw w celu budowania udanej współpracy, należy dalej wspierać jako sprawdzone rozwiązanie.

3.13 Należy nakłaniać Unię Europejską do upowszechniania i ochrony zdecydowanych międzynarodowych ram CSR. Przedsiębiorstwa powinny przestrzegać tych instrumentów, wykorzystywać je jako wskazówki przy opracowywaniu swych działań w ramach CSR oraz wykazywać przed akcjonariuszami, w jaki sposób z nich korzystają.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Aktualizacja definicji CSR

4.1.1 Ważnym elementem nowego wniosku jest wprowadzenie zaktualizowanej definicji CSR. Niemniej EKES uważa, że Komisja musi koniecznie sprecyzować rozumienie pojęcia „przedsiębiorstwa” w swej definicji, by nie dopuścić do nieporozumień. Musi także wyjaśnić, które z nowych polityk zostaną rozwinięte w oparciu o zaktualizowaną definicję, w tym także w nowej inicjatywie prawodawczej, którą Komisja zapowiedziała. Powinna również uściślić swe plany dotyczące zachęt do stosowania CSR przez różne społeczności przedsiębiorców takie jak np. wielkie korporacje, MSP czy przedsiębiorstwa działające w ramach gospodarki społecznej.

4.1.2 EKES odnotowuje ponadto, że komunikat jest niepełny, gdyż nie próbuje się w nim ocenić wyników dziesięcioletniej strategii na rzecz CSR pod względem wpływu na postępowanie przedsiębiorstw, aby inicjatywy i ramy polityczne proponowane w związku ze strategią były bardziej przemyślane.

4.1.3 W proponowanej przez UE definicji wprowadza się pojęcie odpowiedzialności w odniesieniu do działalności wolontariackiej. Nowa definicja odpowiada wielowymiarowemu charakterowi CSR przedstawionemu w komunikacie (5). Niemniej UE musi zachować ostrożność przy podejmowaniu prób ustanowienia nowej normy, która mogłaby być sprzeczna z normą ISO 26000. Program CSR musi być opracowany przez przedsiębiorstwa w ramach dialogu z różnymi zainteresowanymi stronami, jeżeli ma pomóc w tworzeniu inteligentnego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu w ramach strategii „Europa 2020”.

4.1.4 Produkty i usługi są coraz częściej dostarczane przez różne organizacje w ramach usług publicznych w całym sektorze przedsiębiorczości, sektorze publicznym i sektorze gospodarki społecznej. Proponowana definicja uwzględnia taki aspekt organizacji niekomercyjnych. Jednak potrzebne jest dalsze wyjaśnienie definicji i jej konsekwencji dla **wszystkich przedsiębiorstw**, w których powinna być stosowana zasada CSR.

(4) Zob. <http://newsforchangingtimes.com/2012/02/17/women-boardroom-csr-un-women-ingrid-kragl/>.

(5) COM(2011) 685 final, s. 7.

4.1.5 Skutki społeczne kryzysu finansowego zwracają uwagę na szerszy wpływ praktyk gospodarczych. Rzeczą słuszną jest rozliczanie przedsiębiorstw z działalności oraz uwzględnianie przez nie CSR w swej strategii działania w celu zachęcenia do bardziej odpowiedzialnych praktyk, zwłaszcza w kontekście kryzysu i wzmożonej konkurencji. CSR należy jednak przeformułować, aby podkreślić **wzajemną zależność** przedsiębiorczości i społeczności.

4.1.6 **Swoiste powiązania pomiędzy przedsiębiorczością a społecznością** muszą obejmować dialog społeczny i przejrzystość. W tym względzie poszczególne zadania związane z CSR są liczne:

- *Spółeczność organizacyjna (wewnątrz przedsiębiorstwa)* – koordynowanie struktur wewnętrznych w celu wypełnienia obowiązków dotyczących dobrego samopoczucia i rozwoju pracowników.
- *Zewnętrzna społeczność zainteresowanych podmiotów* – współpracowanie w interesie przedsiębiorczości z udziałowcami, klientami i innymi partnerami, w tym z władzami publicznymi i społecznościami.
- *Spółeczność miejsca* – ocenianie i działanie w celu poprawy wpływu praktyk gospodarczych na okoliczne społeczności lokalne i środowisko.

Przedsiębiorstwa powinny uznać takie powiązania i z własnej inicjatywy przyjąć CSR jako podstawowy cel działalności gospodarczej, aby osiągnąć maksymalną wartość finansową i społeczną dla wszystkich zainteresowanych podmiotów społeczności. Ożywienie sieci lokalnych⁽⁶⁾ zapewni wszystkim zainteresowanym podmiotom społeczności, w tym władzom publicznym, płaszczyznę uczestnictwa i współpracy dla dobra społeczeństwa.

4.1.7 Podejście Komisji do MŚP jest dalekie od ideału. Nie powiązano w żaden sposób przedsiębiorczości z wpływem MŚP na program CSR w całej UE. Ponadto zmarnowano okazję do stworzenia kompleksowej polityki, która odzwierciedlałaby nowe sposoby prowadzenia działalności, takie jak handel online, i zapewniałaby lepsze informowanie MŚP o programie CSR.

4.1.8 We wnioskach programowych pominięto MŚP. W komunikacie nie wyjaśnia się, jak należy rozumieć „przedsiębiorstwo”, ale sformułowanie sugeruje, że punktem odniesienia są duże przedsiębiorstwa. MŚP są istotnym elementem tworzenia zatrudnienia i wzrostu w całej UE, a także koncentracji na konkurencyjności zapisanej w traktacie lizbońskim, a zatem uniwersalne podejście CSR do różnych rodzajów przedsiębiorstw jest nie do przyjęcia.

4.2 **Popularyzacja korzyści i zachęt w związku z działalnością w zakresie CSR**

4.2.1 Ważne jest rozpoznanie motywów ekonomicznych stojących za działalnością w zakresie CSR. W komunikacie przedstawia się rozmaite korzyści, które powinno się bardziej popularyzować wraz z przykładami sprawdzonych rozwiązań, aby informować i zachęcać przedsiębiorstwa do podejmowania większych zobowiązań na rzecz CSR.

4.2.2 Nie należy jednak wyolbrzymiać korzyści ekonomicznych wynikających z działalności w zakresie CSR. Przedsiębiorstwa mają działy marketingu i sprzedaży odpowiedzialne za reklamowanie oferty i rozpoznawanie potrzeb konsumentów. **CSR to przede wszystkim podejście zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju**, obejmujące kwestię wzrostu gospodarczego z uwzględnieniem aspektów społecznych i środowiskowych. Sprowadzenie CSR wyłącznie do efektów ekonomicznych może przynieść niepożądane skutki, np. rezygnację z polityki, jeżeli efekty nie będą spełniały oczekiwań finansowych.

4.2.3 Wykorzystywanie zamówień publicznych w charakterze zachęty rynkowej wymaga gruntownego przemyślenia i właściwego wdrożenia. Kryteria społeczne, w tym klauzule MOP, muszą być powiązane z przedmiotem zamówienia, aby zapobiec prowadzeniu działalności w zakresie CSR wyłącznie na pokaz i zapewnić korzystną wartość społeczną. Może to również pomóc w kształtowaniu bardziej odpowiedniej i skutecznej działalności w zakresie CSR w sektorach przemysłowych.

4.2.4 W ramach udzielanych zamówień należy wprowadzać klauzule społeczne z zachowaniem jak największej **przejrzystości**. Ma to zasadnicze znaczenie dla zapewnienia odpowiedniego świadczenia usług i zgodności z zasadami uczciwej konkurencji na jednolitym rynku. W razie wykorzystywania zamówień publicznych w charakterze zachęty rynkowej należy zasięgać opinii Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji.

4.2.5 Pominięto istotne możliwości dla programu CSR, które wynikają z inicjatywy na rzecz przedsiębiorczości społecznej, przedstawionej jako uzupełniająca polityka w ramach pakietu Komisji w sprawie odpowiedzialności przedsiębiorstw⁽⁷⁾. W surowym klimacie gospodarczym przedsiębiorstwa z większą ostrożnością podchodzą do niemożliwych do odzyskania wydatków. Rzeczą powszechnie przyjętą jest korzystanie przez przedsiębiorstwa społeczne z kapitału prywatnego w ramach swoich planów finansowych⁽⁸⁾, w związku z czym inwestycje społeczne i usługi niefinansowe pro bono dla nowych przedsiębiorstw społecznych pozwalają przedsiębiorstwom uzyskać **zwrot finansowy i społeczny**⁽⁹⁾ ze swoich inwestycji w CSR. Obie inicjatywy osiągnęłyby swoje cele, maksymalizując przy tym potencjał wzrostu i zdolność wytwarzania wartości społecznej.

4.3 **Rozumienie motywów i wsparcie działalności w zakresie CSR**

4.3.1 Działalność w zakresie CSR prowadzi się obecnie **pod wieloma postaciami i z rozmaitych powodów**, które wpływają na jej oddziaływanie społeczne. Może chodzić o defensywną ochronę interesów udziałowców, datki na cele dobroczynne i sponsoring w niektórych państwach członkowskich, ale również o bardziej znaczącą działalność, np. działalność strategicznie powiązaną z podstawowym przedmiotem działalności przedsiębiorstwa, a także próby zmiany sytuacji obejmujące rozpoznanie i wyeliminowanie źródeł problemów społecznych⁽¹⁰⁾. EKES wskazuje na fakt, że nowe zasady mogą mieć efekt przeciwny do zamierzonego, jeżeli w niektórych krajach doprowadzą one do wstrzymania przez przedsiębiorstwa działalności, która wymaga sprawozdawczości.

⁽⁷⁾ COM(2011) 685 final.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 24 z 28.1.2012, s. 1.

⁽⁹⁾ COM(2011) 682 final, s. 6.

⁽¹⁰⁾ www.csrinternational.org

⁽⁶⁾ Dz.U. C 175 z 28.7.2009, s. 63–72.

4.3.2 Decydenci polityczni muszą mieć świadomość takiej skali działalności, aby pomóc w stworzeniu korzystnego otoczenia dla bardziej strategicznych i nastawionych na zmianę przedsięwzięć w zakresie CSR. Wymogi nie powinny narzucać **minimalnych standardów** działalności w zakresie CSR i powinny stanowić niewiążące kodeksy postępowania **wykraczające poza wymogi prawne**.

4.3.3 Lepiej by było, gdyby wysiłki nastawione były na zachęcanie do informowania i zaangażowania na rzecz dialogu obywatelskiego wewnątrz całego przedsiębiorstwa, od szczebla kierowniczego po pracowników, aby wypracować skuteczniejsze programy CSR oraz przyczynić się do powstania bardziej etycznej kultury organizacyjnej. Specjalne grupy koordynujące z udziałem personelu kierowniczego sprawdziły się pod względem zapewniania kierownictwa strategicznego i wspierania realizacji działalności w zakresie CSR.

4.3.4 Rozwiązania w postaci samoregulacji i współregulacji są zasadniczo dobrym pomysłem, ale konieczne jest wprowadzenie mechanizmów czuwających nad tym, aby przestrzeganie wymogów nie stało się przypadkiem dużym obciążeniem dla MŚP z powodu postanowień umownych z większymi przedsiębiorstwami jako podwykonawcami i podmiotami łańcucha dostaw. Propozycja Komisji, by opracować kodeks dobrych praktyk, powinna zapewnić wytyczne dla podmiotów pragnących zaangażować się w działania z zakresu CSR, należy przy tym wszakże uwzględnić specyfikę samoregulacji i współregulacji.

4.4 Zaangażowanie na rzecz roli pracowników w programie CSR

4.4.1 CSR nie odnosi skutku w przedsiębiorstwie bez zaangażowania pracowników. Program CSR należy ustalać we współpracy z kierownictwem, pracownikami i – stosownie do przypadku – partnerami społecznymi, aby odzwierciedlał on etos przedsiębiorstwa. CSR wykracza poza „budowanie zespołu”, a zaangażowanie pracowników stanowi warunek sukcesu strategii.

4.4.2 Rola partnerów społecznych ma dużą wartość dla każdego programu CSR z punktu widzenia rozpowszechniania informacji i rozwoju dialogu społecznego. W odpowiednich przedsiębiorstwach trzeba utworzyć platformy zapewniające układy zbiorowe, przejrzystość, komunikację i włączenie uczestniczące, które uwzględniono w programie CSR.

4.4.3 Prawa człowieka, warunki pracy i praktyki zatrudnienia to ważne elementy wielowymiarowego oblicza CSR. Przedsiębiorstwa powinny rozwijać swą działalność, wykraczając poza międzynarodowe i europejskie przepisy oraz wytyczne wywodzące się z ośmiu konwencji MOP w sprawie podstawowych praw człowieka, a z drugiej strony ich działania powinny dotyczyć zdrowia i dobrego samopoczucia pracowników, jak i szkoleń dla nich. Wszystkie przedsiębiorstwa muszą się rozliczać z etycznych i uczciwych struktur zarządzania wewnętrznego, które nie mogą być ważniejsze od układów zbiorowych.

4.5 Wymiana wiedzy

4.5.1 Partnerskie uczenie się o polityce CSR pomiędzy państwami członkowskimi to ważne przedsięwzięcie (założenie

nr 9). Szczególny nacisk należy położyć na wspomaganie **wszystkich państw członkowskich** w opracowywaniu i uaktualnianiu krajowej polityki CSR oraz na zdobywanie wiedzy w oparciu o zrealizowane już przedsięwzięcia z zakresu polityki krajowej w tej dziedzinie.

4.5.2 Wszystkie organy statutowe w Unii – instytucje krajowe, regionalne, lokalne i unijne – muszą opracować i realizować strategię CSR, aby stanowić wzór do naśladowania dla innych sektorów. Powinna ona obejmować solidną politykę wewnętrzną w zakresie CSR, pilotowanie innowacyjnych modeli i działań w zakresie CSR, ułatwianie wymiany sprawdzonych rozwiązań i kierowanie rozwojem sieci lokalnych w celu zapewnienia zaangażowania społeczności.

4.5.3 W niektórych sektorach przemysłowych platformy z udziałem rozmaitych zainteresowanych podmiotów mogłyby pomagać w pośredniczeniu w poważnych rozmowach o praktykach gospodarczych pomiędzy przedsiębiorstwami i zainteresowanymi podmiotami oraz ułatwiać pozytywną wymianę sprawdzonych rozwiązań i pouczających doświadczeń w obrębie sektorów i pomiędzy nimi z należyтым uwzględnieniem autonomii zainteresowanych podmiotów co do określania zakresu kompetencji i działań platformy. Niemniej sporne praktyki gospodarcze powinny także podlegać karom na drodze sądowej.

4.5.4 Należy dopilnować, aby **MŚP uczestniczyły w pracach platform zainteresowanych podmiotów**, zważywszy że w przeszłości uczestnikami były głównie duże korporacje. Możliwość uczestnictwa należy zapewnić wszystkim przedsiębiorstwom, tak aby całe sektory i najbardziej problematyczne obszary były lepiej reprezentowane.

4.5.5 EKES popiera zamiar udzielania wsparcia finansowego na projekty edukacyjne i szkoleniowe w zakresie CSR oraz działania uświadamiające znaczenie CSR wśród specjalistów w dziedzinie edukacji i przedsiębiorstw (założenie nr 8). Ma to szczególne znaczenie dla MŚP, które często nie wiedzą o dostępnych możliwościach lub nie dysponują wiedzą fachową wystarczającą do realizowania przedsięwzięć w zakresie CSR.

4.5.6 Należy bardzo uważnie zastanowić się nad wykorzystaniem funduszy strukturalnych w inicjatywach na rzecz CSR. Komitet przypomina Komisji o planowanych cięciach w następnym programie funduszy strukturalnych, w związku z czym wszelkie środki finansowe przyznawane na inicjatywy na rzecz CSR powinno się przeznaczać na realizację **jasnych celów** w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz rozwoju regionalnego. Środki te powinny trafić wyłącznie do przedsiębiorstw o ograniczonych możliwościach i zasobach finansowych, np. MŚP i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, aby pomóc w rozwinięciu polityki i zaangażowania na rzecz CSR.

4.5.7 Należy wesprzeć i rozwinąć **portale informacyjne**, aby ułatwić współpracę przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw zajmujących się handlem elektronicznym, oraz zapewnić dostępną płaszczyznę skutecznej wymiany sprawdzonych rozwiązań, umiejętności oraz zasobów finansowych i niefinansowych dla dobra społeczeństwa.

4.6 CSR a partnerzy gospodarki społecznej

4.6.1 W inicjatywie politycznej na rzecz CSR pominięto **sektor społeczeństwa obywatelskiego**. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego zapewniają modele odpowiedzialnej strategii gospodarczej i zarządzania oraz fora, a także często angażują się w działalność CSR. W komunikacie nie analizuje się szczegółowo związku pomiędzy sektorami „nastawionymi na zysk” i „nienastawionymi na zysk”.

4.6.2 Sektory mają długą tradycję partnerskiej współpracy, do której należy dalej zachęcać, gdyż „zaangażowanie społeczne przedsiębiorstw jest istotną podstawą tworzenia i utrzymywania instytucji społeczeństwa obywatelskiego”⁽¹⁾.

4.6.3 W celu zachęcania do bardziej znaczącej działalności w zakresie CSR **należy popularyzować wzajemne korzyści wynikające z partnerstwa**. Dopasowanie potrzeb i umiejętności pomiędzy partnerami przyczynia się do osiągnięcia większych i korzystniejszych efektów społecznych i gospodarczych dla społeczności i przedsiębiorstw. Upowszechnianie wsparcia niefinansowego ma znaczenie dla rozszerzania zakresu wsparcia z innych sektorów oraz pomagania w bardziej strategicznym postrzeganiu potencjału w zakresie CSR – obejmuje to wspieranie wolontariatu pracowniczego, świadczenie usług pro bono, przekazywanie darowizn rzeczowych, tj. nieruchomości, sprzętu.

4.6.4 **Komunikacja** między sektorami ma kluczowe znaczenie dla powodzenia partnerstwa. Usługi pośrednictwa⁽²⁾ pomagają w usprawnianiu i upraszczaniu sposobu prowadzenia działalności gospodarczej w dwóch sektorach oraz pokonywaniu różnic kulturowych. Usługi te należy wspierać i bardziej udostępniać przedsiębiorstwom, tak aby pomóc w przezwyciężeniu przeszkód na drodze do osiągnięcia wspólnej wartości w różnych sektorach i prawdziwego zaangażowania w przedsięwzięcia w zakresie CSR.

4.7 Międzynarodowe wytyczne i porozumienia

4.7.1 MOP ustanowiło osiem podstawowych konwencji jako zasadnicze źródło praw na szczeblu światowym. Państwa członkowskie przyjęły już te podstawowe konwencje. UE może okazać swe wsparcie, dbając o przestrzeganie tych porozumień również przez państwa trzecie.

4.7.2 EKES stanowczo popiera zamiar pełnego dostosowania przez Komisję działań upowszechniających CSR do istniejących światowych instrumentów, zwłaszcza zmienionych wytycznych OECD, deklaracji MOP w sprawie zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej, ISO 26000, wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących biznesu i praw człowieka, oraz międzynarodowych porozumień ramowych. Zwraca się do Komisji o dokładne wyjaśnienie, w jaki sposób zamierza ona do tego doprowadzić.

4.7.3 Wytyczne OECD zostały przyjęte przez 42 kraje, spośród których 24 należą do UE. Wytyczne przewidują specjalny mechanizm monitorowania w postaci krajowego punktu kontaktowego odpowiedzialnego za rozpowszechnianie wytycznych i rozpatrywanie spraw o domniemane naruszenie uregulowań. EKES zaleca zatem, by w ramach odnowionej strategii UE na rzecz CSR przeznaczono środki na budowanie zdolności w zakresie realizacji wytycznych OECD, a także by Komisja i państwa członkowskie nadały partnerom społecznym większą rolę w krajowych punktach kontaktowych.

4.7.4 EKES uważa, że polityka CSR powinna być ukierunkowana na zapewnianie przedsiębiorstwom kierownictwa strategicznego, zważywszy że monitorowanie realizacji zobowiązań w zakresie CSR podejmowanych przez przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 1 000 pracowników (założenie nr 10) jest niepraktyczne i wymagać będzie sporego wkładu finansowego UE.

Bruksela, 24 maja 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ Dz.U. C 125 z 27.5.2002, s. 44.

⁽²⁾ Usługi pośrednictwa świadczone są przez przedsiębiorstwa, które pomagają nawiązać współpracę przedsiębiorstwom z różnych sektorów oraz pośredniczą w nawiązywaniu bardziej skutecznych stosunków roboczych przez dopasowywanie potrzeb, umiejętności i zasobów. Przykładem jest Pilot Light – <http://www.pilotlight.org.uk/>.

ZAŁĄCZNIK

do opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Następujące poprawki, które uzyskały poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, zostały odrzucone w trakcie debaty (art. 54 ust. 3 RW):

Punkt 2.3

Zmienić

~~W nowej rozszerzonej definicji proponuje się, by CSR oznaczała „odpowiedzialność przedsiębiorstw za ich wpływ na społeczeństwo” i narzuca rozważać dodatkowe aspekty, które przedsiębiorstwa powinny uwzględnić w swych strategiach na rzecz CSR. Definicja stanowi uaktualnienie odejście od poprzedniej definicji mówiącej o „koncepcji, zgodnie z którą przedsiębiorstwa dobrowolnie uwzględniają problematykę społeczną i środowiskową w swojej działalności gospodarczej i stosunkach z zainteresowanymi stronami”.~~

Wynik głosowania

Za: 88

Przeciw: 91

Wstrzymało się: 23

Punkt 4.1

Zmienić

Aktualizacja Rozszerzenie definicji CSR**Wynik głosowania**

Za: 80

Przeciw: 106

Wstrzymało się: 23

Punkt 4.1.1

Zmienić

~~Ważnym elementem nowego wniosku jest wprowadzenie zaktualizowanej definicji CSR. Nowa rozszerzona i normatywna definicja CSR może podważyć postęp osiągnięty w ostatnich dziesięciu latach, kiedy to wspomniana definicja oparta była na praktycznym podejściu przedstawionym w 2006 r. w komunikacie na temat CSR, w którym mowa jest także o sojuszu na rzecz CSR. Niemniej EKES uważa, że Komisja musi koniecznie sprecyzować rozumienie pojęcia „przedsiębiorstwa” w swej definicji, by nie dopuścić do nieporozumień. Musi także wyjaśnić, które z nowych polityk zostaną rozwinięte w oparciu o zaktualizowaną definicję, oraz jasno przedstawić analizę kosztów i korzyści, w tym także w nowej zapowiadanej inicjatywie inicjatywy prawodawczej w sprawie ujawniania informacji niefinansowych, którą Komisja zapowiedziała. Powinna również uściślić swe plany dotyczące zachęty do stosowania CSR przez różne społeczności przedsiębiorców takie jak np. wielkie korporacje, MŚP czy przedsiębiorstwa działające w ramach gospodarki społecznej.~~

Wynik głosowania

Za: 85

Przeciw: 121

Wstrzymało się: 20

Punkt 4.4.2

Zmienić

~~Rola dialogu między pracownikami, zainteresowanymi stronami i kierownictwem partnerów społecznych ma dużą wartość dla każdego programu CSR, ponieważ dialog ten pomaga dopasować strategię CSR do indywidualnych potrzeb każdego przedsiębiorstwa zarówno z punktu widzenia rozpowszechniania informacji jak i rozwoju dialogu społecznego. W odpowiednich przedsiębiorstwach trzeba utworzyć platformy zapewniające układy zbiorowe, przejrzystość, komunikację i włączenie uczestniczące, które uwzględniono w programie CSR.~~

Wynik głosowania

Za: 86

Przeciw: 125

Wstrzymało się: 14
